

Traducere neoficială

Strasbourg, 25 ianuarie 2019

T-PD(2019)01

**COMITETUL CONSULTATIV AL CONVENȚIEI PENTRU PROTECȚIA
PERSOANELOR CU PRIVIRE LA PRELUCRAREA AUTOMATIZATĂ
A DATELOR PERSONALE
(Convenția 108)**

**ORIENTĂRI PRIVIND INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ ȘI PROTECȚIA
DATELOR**

Direcția Generală a Drepturilor Omului și a Statului de Drept

Inteligența artificială¹ ("AI"), sisteme de bază, software și dispozitive (denumite în continuare AI aplicații) oferă soluții noi și valoroase pentru a răspunde nevoilor și a aborda provocările într-o varietate de domenii, cum ar fi case inteligente, orașe inteligente, sectorul industrial, asistență medicală și prevenirea crimei. Aplicațiile AI pot reprezenta un instrument util pentru luarea deciziilor în special pentru susținerea politicilor bazate pe dovezi și politici incluzive. Ca și în cazul altor inovații tehnologice, aceste aplicații pot avea consecințe negative asupra persoanelor și societății. Pentru a preveni acest lucru, Părțile la Convenția 108 vor asigura și vor permite ca dezvoltarea și utilizarea AI să respecte dreptul la confidențialitate și protecția datelor (articolul 8 din Convenția Europeană privind Drepturile Omului), consolidând astfel drepturile omului și libertățile fundamentale.

Aceste orientări oferă un set de măsuri de bază pe care guvernele, dezvoltatorii AI, producătorii și furnizorii de servicii ar trebui să le urmeze pentru a se asigura că aplicațiile AI nu subminează demnitatea umană, drepturile omului și libertățile fundamentale ale fiecărui individ, în special în ceea ce privește dreptul la protecția datelor².

Nici una din prezentele Orientări nu trebuie interpretate ca excluzând sau limitând dispozițiile Convenției Europene a Drepturilor Omului și Convenția 108. Aceste Orientări iau de asemenea în considerare noile garanții ale Convenției 108 actualizate (mai frecvent menționată ca "Convenția 108+")³.

I Instrucțiuni generale

1. Protecția demnității umane și salvagardarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, în special dreptul la protecția datelor cu caracter personal, sunt esențiale la dezvoltarea și adoptarea aplicațiilor AI, care pot avea consecințe asupra persoanelor și societății. Acest lucru este deosebit de important atunci când aplicațiile AI sunt utilizate în procesul de luare a deciziilor.

2. Dezvoltarea AI bazată pe prelucrarea datelor cu caracter personal ar trebui să se bazeze pe principiile Convenției 108+. Elementele cheie ale acestei abordări sunt: legalitatea, corectitudinea, specificația scopului, proporționalitatea prelucrării datelor, confidențialitate, responsabilitate și demonstrarea conformității (răspundere), transparența, securitatea datelor și gestionarea riscurilor.

---

¹ Următoarea definiție al AI este la moment disponibilă pe website-ul Consiliului Europei <https://www.coe.int/en/web/human-rights-rule-of-law/artificial-intelligence/glossary>: "Un set de cunoștințe, teorii și tehnici, a căror scop este de a reproduce cu ajutorul mașinii abilitățile cognitive a omului". Scopul evoluțiilor actuale, de exemplu, de a putea încredința unei mașini sarcini complexe, care anterior erau îndeplinite de om"

² Aceste Orientări urmează și se bazează pe Raportul privind Inteligența Artificială ("Inteligența Artificială și Protecția Datelor: Provocări și Posibile Remedii") disponibil la: <https://rm.coe.int/artificial-intelligence-and-data-protection-challenges-and-possible-re/168091f8a6>

³ Protocolul de Modificare CETS nr. 223 la Convenția pentru Protecția Persoanelor cu privire la Prelucrarea Automatizată a Datelor cu Caracter Personal

3. O abordare axată pe evitarea și atenuarea riscurilor potențiale de prelucrare a datelor personale reprezintă un element necesar al inovațiilor responsabile de domeniul AI.
4. În conformitate cu instrucțiunile privind evaluarea riscurilor prevăzute în Orientările privind Big Data, adoptat de Comitetul Convenție 108 în 2017⁴, o perspectivă mai largă asupra posibilelor rezultate la prelucrarea datelor trebuie să fie adoptată. Această viziune trebuie să ia în considerare nu numai drepturile omului și libertățile fundamentale, dar și funcționarea democrațiilor și a valorilor sociale și etice.
5. Aplicațiile AI trebuie să respecte pe deplin drepturile subiecților de date, conform articolului 9 din Convenția 108+.
6. Aplicațiile AI trebuie să permită un control riguros de către subiecții de date asupra prelucrării datelor și efectele conexe asupra persoanelor și societății.

II. Instrucțiuni pentru dezvoltatori, producători și furnizori de servicii

1. Dezvoltatorii, producătorii și furnizorii de servicii AI trebuie să adopte o abordare axată pe valori în proiectarea produselor și serviciilor lor, în conformitate cu Convenția 108+, în special cu articolul 10.2, și cu alte instrumente relevante ale Consiliului Europei.
2. Dezvoltatorii, producătorii și furnizorii de servicii AI trebuie să evalueze eventualele efecte adverse consecințele aplicațiilor AI asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, având în vedere aceste consecințe, să adopte o abordare preventivă bazată pe măsuri corespunzătoare de prevenire și de atenuare a riscurilor.
3. În toate etapele prelucrării, inclusiv colectarea datelor, toți dezvoltatorii, producătorii și furnizorii de servicii AI trebuie să adopte o abordare a aspectelor legate de drepturile omului și să evite eventualele prejudecăți, inclusiv neintenționate sau ascunse, precum și riscul de discriminare sau alte efecte negative asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și ale subiectului de date.
4. Dezvoltatorii AI trebuie să evalueze critic calitatea, natura, originea și cantitatea datelor personale utilizate, reducerea inutilă, date redundante sau marginale în timpul dezvoltării, faze de instruire și apoi monitorizarea preciziei modelului, deoarece este alimentat cu date noi. Utilizarea datelor sintetice⁵ poate fi considerată o soluție posibilă pentru a minimiza cantitatea de date cu caracter personal prelucrate de aplicațiile AI.

---

⁴ <https://rm.coe.int/t-pd-2017-1-bigdataguidelines-en/16806f06d0>

⁵ Datele sintetice sunt generate de un model de date bazat pe date reale. Acestea ar trebui să fie reprezentative pentru datele reale originale. A se vedea definiția datelor sintetice în OCDE. "Glosar de termeni statistici", 2007. https://ec.europa.eu/eurostat/ramon/coded_files/OECD_glossary_stat_terms.pdf ("O abordare a confidențialității, unde în loc de diseminarea datelor reale, sunt emise date sintetice generate de la unul sau mai multe modele de populație").

5. Riscul unor efecte negative asupra persoanelor și societății datorate datelor de-contextualizate⁶ și modelele algoritmice⁷ de-contextualizate ar trebui să fie luate în considerare în mod adecvat în dezvoltarea și utilizarea aplicațiilor AI.

6. Dezvoltatorii AI, producătorii și furnizorii de servicii sunt încurajați să înființeze și să consulte comisii independente de experți dintr-o serie de domenii, precum și să colaboreze cu instituții academice independente, bazate pe drepturilor omului și aplicațiile AI orientate spre domeniul social, precum și detectarea posibilelor tendințe. Aceste comitete pot juca un rol deosebit de important în domeniile în care există transparență și implicarea părților interesate poate fi mai dificilă din cauza drepturilor și intereselor concurente, cum ar fi în domeniul justiției predictive, prevenirea și detectarea criminalității.

7. Formele participative de evaluare a riscurilor, bazate pe angajamentul activ al persoanelor fizice și grupurile potențial afectate de aplicațiile AI, trebuie încurajate.

8. Toate produsele și serviciile trebuie proiectate într-un mod care să asigure dreptul indivizilor de a nu fi subiectul unei decizii care să le afecteze în mod semnificativ numai pe baza prelucrării automate, fără a lua în considerare opiniile acestora.

9. Pentru a spori încrederea utilizatorilor, dezvoltatorii, producătorii și furnizorii de servicii AI sunt încurajați să-și proiecteze produsele și serviciile într-o manieră care să garanteze libertatea de alegere a utilizatorilor în ceea ce privește utilizarea AI, oferind alternative fezabile pentru aplicațiile AI.

10. Dezvoltatorii AI, producătorii și furnizorii de servicii trebuie să adopte forme de vigilență a algoritmilor care să promoveze responsabilitatea tuturor părților interesate relevante pe tot parcursul ciclului de viață al acestor aplicații, pentru a asigura conformitatea cu protecția datelor și legislația privind drepturile omului.

11. Subiecții de date trebuie să fie informați dacă ei interacționează cu o aplicație AI și au dreptul de a obține informații privind raționamentul care stă la baza operațiilor de prelucrare a datelor AI aplicată acestora. Aceasta trebuie să includă consecințele unui astfel de raționament.

12. Dreptul de opoziție trebuie să asigure prelucrarea bazată pe tehnologii care influențează opiniile și dezvoltarea personală a indivizilor.

III. Instrucțiuni pentru legislatori și factorii de decizie politică

1. Respectarea principiului responsabilității, adoptarea procedurilor de evaluare a riscurilor precum și aplicarea altor măsuri adecvate, cum ar fi codurile de conduită și mecanismele de certificare, pot spori încrederea în produsele și serviciile AI.

---

⁶ Acesta este riscul ignorării informațiilor contextuale care caracterizează situațiile specifice în care s-ar putea utiliza soluții bazate pe AI.

⁷ Acest lucru se întâmplă atunci când modelele AI, concepute inițial pentru o aplicație specifică, sunt utilizate într-un alt context sau în scopuri diferite.

2. Fără a aduce atingere confidențialității garantate prin lege, procedurile de achiziții publice ar trebui să impună dezvoltatorilor, producătorilor și furnizorilor de servicii AI obligațiile specifice de transparență, evaluarea prealabilă a impactului prelucrării datelor asupra drepturilor omului și a libertăților fundamentale și vigilența cu privire la posibilele efecte adverse și consecințele aplicațiilor AI (denumite în continuare "vigilența algoritmului"⁸).
3. Autoritățile de supraveghere ar trebui să dispună de resurse suficiente pentru a sprijini și monitoriza programele de vigilență a algoritmilor dezvoltatorilor AI, producătorilor și prestatorilor de servicii.
4. Supremația față de soluțiile furnizate de aplicațiile AI și temerile privind deciziile provocatoare sugerate de aplicațiile AI riscă să modifice autonomia intervenției umane în procesul decizional. Rolul intervenției umane în procesele decizionale și libertatea celor care iau decizii să nu se bazeze pe rezultatul recomandărilor furnizate cu ajutorul AI, ar trebui prin urmare, să fie păstrate.
5. Dezvoltatorii AI, producătorii și furnizorii de servicii trebuie să consulte autoritățile de supraveghere atunci când aplicațiile AI au potențialul de a avea impact semnificativ asupra drepturilor omului și libertăților fundamentale ale subiecților de date.
6. Ar trebui încurajată cooperarea între autoritățile de supraveghere a protecției datelor și alte organisme cu competență în domeniul AI, cum ar fi: protecția consumatorilor, concurență, anti-discriminare, autoritățile de reglementare sectorială și reglementare în domeniul mass-media.
7. Ar trebui instituite mecanisme adecvate pentru a asigura independența comitetelor de experți menționate în secțiunea II.6.
8. Persoanele, grupurile și alte părți interesate trebuie să fie informate și implicate activ în dezbaterile asupra rolului pe care ar trebui să îl joace AI în modelarea dinamicii sociale și în procesul de luare a deciziilor care îi afectează.
9. Factorii de decizie ar trebui să investească resurse în educație și cunoștințe digitale pentru a mări conștientizarea și înțelegerea de către persoanele vizate a aplicațiilor AI și a efectelor acestora. Ar trebui de asemenea să încurajeze, formarea profesională pentru dezvoltatorii AI pentru a crește gradul de conștientizare și înțelegerea potențialelor efecte ale AI asupra persoanelor și societății. Ei trebuie să susțină cercetarea aplicațiilor AI orientate spre drepturile omului.

---

⁸ Cu privire la noțiunea de vigilență algoritmică, ca adoptare a responsabilității, conștientizării și practicilor de gestionare a riscurilor, referitoare la posibilele efecte adverse și consecințele pe parcursul întregului ciclu de viață al acestor aplicații vedeți, de asemenea, cea de-a 40-a Conferință Internațională a Comisarilor pentru protecția datelor și Confidențialitatea Comisarilor, Declarație privind etica și protecția datelor în cadrul inteligenței artificiale, principiul de ghidare nr. 2. Vedeți de asemenea Raportul privind inteligența artificială (nota de subsol 2), secțiunea II.4.